BAVĀRIJAS LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN IN BAVARIA

Authorized by Military Government, DISCC QK. — 6870

Redakcija — Editorial Office: Herzog-Rudolf-Str. 49, Munich

Iznāk reizi nedēļā — Published weekly

Nr. 15 | 1945. g. 24. novembrī | Minchenē

Baltijas valstis un ASV

Kā zināms, Amerikas Savienotās Valstis un Anglija oficiāli nav atzinušas Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā. Jau Ruzveltam bija uzskats, ka Baltijas valstīm jāatdzimst kā patstāvīgām republikām. 1941. g. 15. augustā Atlantijas charta, bez šaubām, sastādīta līdzīgā garā.

Ir saprotams, ka rietumu valstis izvairījās runāt par šo jautājumu, kamēr turpinājās kaŕš, vēl jo vairāk tādēļ, ka Maskava atkārtoti deklarējusi, ka viņa atzīst Baltijas stāvokli par nokārtotu. Tā atsaucas uz 1940. g. „vēlēšanu" rezultātiem, kuŕas tomēr ir notikušas pēc tā paša „vienas listes" parauga, par kādu rietumu valstis visumā negrib neko zināt, kā tas notiek tagad, piemēram, Eiropas dienvidaustrumos.

Arī pēc kaŕa šis jautājums atbīdīts pie malas un, škiet, par to nav izmainītas domas ne Potsdamas konferencē jūlijā, nedz ārlietu ministru apspriedēs Londonā septembrī. Kā sacīts, krievi uzskatīja šo lietu par nokārtotu, bet rietumu valstis turējās pie klusēšanas taktikas.

Pašreiz šis svarīgais jautājums tomēr piepeši kļuvis aktuāls, pie tam - no lielās politikas viedokļa - tīri periferiskā plāksnē, proti, 24 lielo kaŕa vaininieku apsūdzības raksta formulējumā. Šai apsūdzības rakstā norādīts uz Igauniju, Latviju, Lietuvu kā uz padomju republikām, un hitleriešu nonāvētie lietuvieši apzīmēti par padomju pilsoņiem. Šie apzīmējumi bija zināmi tikai tiem sabiedroto juristiem, kas sagatavoja Nīrnbergas prāvu, un būtu tur palikuši nepamanīti, atklātībai nezināmi, nedz arī sacēluši uzmanību ar savu saturu un konsekvencēm.

Taču amerikāņu galvenais prokurors Nīrnbergas tiesā Roberts A. Džeksons (ASV bij. ārlietu ministrs) iesniedzis triju pārējo valstu galveniem prokuroriem rakstu, ka ASV, parakstot apsūdzību, tāpat kā agrāk pasvītro, ka Amerika neatzīst krievu pretenzijas uz suverēnitāti pār Baltijas valstīm un „visām pārējām territorijām". Tā kā nevar būt, ka Džeksons būtu rīkojies bez sazināšanās ar Vašingtonu, tad viņa solis varētu nozīmēt, ka Savienotās Valstis vēl joprojām patur brīvas rokas attiecībā uz Baltijas un „dažu citu apgabalu" nākotni valstu sistēmā. Tā kā līdzīga rezervācija no angļu prokurora puses nav notikusi, tad, pēc Reutera diplomātiskā korespondenta ziņām, Londonas labi informētās aprindās atrodot, ka šī ir pirmā zīme, ka Lielbritānijas valdība atzīst de facto Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā. No otras puses, uzsveŕ, ka Baltijas valstu pirmskaŕa sūtņi vēl joprojām patur savu personīgo stāvokli, un nav nekādu oficiālu pazīmju, ka pašreiz varētu notikt pārmaiņas šo valstu de jure stāvoklī. Tas, škiet, norāda, ka lai gan angļu pārstāvis nav atrunājies līdzīgi amerikānim, jautājums ar šo nebūt nav izškirts. Anglijai un Padomju Savienībai ārlietu ministru konferencē bijis tik daudz strīdus iemeslu, ka iespējams, ka šo jautājumu Bevins atstājis amerikāņiem.

Tā tad Baltijas jautājums pievienots tām daudzajām neizškirtajām problēmām, kādas pastāv starp „trim lielajiem" attiecībā uz austrumiem, vai arī amerikāņi domā, ka pie nākošās vispārējās līgšanas ir izdevīgi turēt rokās tādas pašas kārtis, kādas gribēja iegūt Molotovs, uzstādot prasību pēc Eritrejas un Tripolitānijas mandāta.

Pēc „Latvju Ziņām"

Baiga apsūdzība

LCK Detmoldā sañemts izraksts no *Mathauzenas* koncentrācijas nometnes „mirušo" grāmatas, kas liecina par 236 mūsu tautiešu nogalināšanu šajā nometnē. Nometnē Hitlera valdīšanas laikā turēti politiskie ieslodzītie, kas „likvidēti" gan ar gāzēšanu, gan citādi. Šie 236 nomocītie tautieši ir tikai vienas koncentrācijas nometnes upuŕi, bet koncentrācijas nometņu nacistu Vācijā bija daudz. Pirmais ieraksts, kas liecina par mūsu tautieša nāvi, grāmatā izdarīts 1944. g. 13. martā ar 17.739 kārtas numuru, un tajā dokumentēta 60 g. v. Hermaņa Šulca mūža izbeigšanās. Pēdējie ieraksti datēti ar 1945. g. 1. maiju, kad ar 30.498 kārtas numuru fiksēta 30 g. v. Valdemāra Zommera nāve. Starplaikā - trispadsmit mēnešos - grāmatā par mirušiem (lasi: noslepkavotiem) atzīmētas šādas personas ar latviskiem uzvārdiem: Duburs, Grīslītis, Straume, Asniņš, Baltiņš, Sniedziņš, Auziņš, Smilškalns, Lodziņš, Bērzkalns, Mežancis, Liepiņš, Lapiņš, Ozoliņš, Kārkliņš, Vītoliņš, Miezis, Vīburs, Rožkalns, Ozols, Kāposts, Zvirbulis, Vēciņš, Jaunzems, Celmiņš, Graudiņš, Zvejnieks u. t. jpr. - Saraksts ir baigs liecinājums tam, kāda ir bijusi hitleriešu patiesā nostāja pret mūsu tautu un kā viņi ar mūsu tautiešiem rīkojušies.

Latviešu Centrālās padomes pirmā sēde

Latviešu Centrālā padomē ievēlēti no 1. vēlēšanu apgabala *(Lībekas)* bij. min. Alfr. Bērziņš, prof. Fr. Gulbis, prof. K. Kundziņš, plkv. K. Lobe un agr. A. Punka, no 2. apg. *(Detmoldas)* arch. A. Grosbergs un prof. A. Raisters, no 3. apg. *(Hanavas)* bij. min. Alfr. Valdmanis, no 4. apg. *(Minchenes)* bij. min. J. Goldmanis, inž. N. Kļaviņš, atv. ģen. J. Lavenieks, bij. ārlietu min. darbinieks V. Māsēns, Nacionālās Operas bij. dir. J. Poruks, prof. A. Švābe un Zemes bankas bij. dir. A. Tilmanis, no 6. apg. *(Austrijas)* inž. J. Kalpiņš un no 7. apg. *(Eslingenas)* bij. ģenerālkonsuls A. Kacēns. Bez šiem LCP locekļiem padomē vēl ieiet apgabalu Latviešu komiteju priekšsēži. Par tiem 1. apg. ievēlēts banku darbinieks J. Miezis, 2. apg. inž. E. Dravnieks. LCP pirmā sēde notika 18. novembrī.

Tā kā LCP locekļus vēlēja no apgabalu delegātu sanāksmēs pārstāvētiem katriem 5000 tautiešiem pa vienam, tad varam rēķināt, ka pārstāvēti 90.000 tautiešu. Tiem pievienosies vēl tautieši, kas sazināšanās un satiksmes grūtību dēļ delegātu sanāksmēs nebija pārstāvēti.

Apgabalu Latviešu komiteju vēlēšanās 1. apg. ievēlēti J. Miezis, prof. E. Dunsdorfs, sociālās aprūpes darbin. St. Jaudzems, bij. dep-ta dir. Salnītis, T. Silkalns, prof. Šulcs un bij. universitātes sekr. Vēliņš (kandidātos Dr. N. Vētra un ārlietu min. bij. darbinieks P. Reinhards), 2. apg. - inž. E. Dravnieks, P. Grieze, zv. adv. pal. E. Liepiņš, agr. E. Mednis, bij. dep-ta dir. J. Paegle, prof. Ed. Pētersons, prof. A. Raisters, agr. M. Stulpiņš un zv. adv. p. K. Vanags. *„LCK IB"*

Svarīgs atzinums

Agrākais amerikāņu Sarkanā krusta pilnvarotais Lielbritanijā un Rietumeiropā H. D. Džibsons iepriekš neizziņotā braucienā apmeklējis pārvietoto personu nometnes Vācijā. Par saviem iespaidiem viņš izteicies, ka „redzējis maz ko kritizēt un daudz ko apsveikt". Repatriāciju esot paredzēts pabeigt nākošajos trijos mēnešos. Pēc tam joprojām atliekot problēma, kā rīkoties ar poļiem no Kerzona līnijas apvidiem un ar Baltijas valstu iedzīvotājiem. Viņu liktenis jānosaka ar Vienoto Nāciju lēmumu.

Franči neizdos

„Detmoldas Vēstis" raksta: „Kā no *Kaizerslauternas*, franču okupācijas

zonā, ziņo, satraukums, ko radījusi ziņa, ka latviešiem no šīs zonas būs jābrauc piespiedu kārtā atpakaļ uz dzimteni, norimis. LSK inspektors Lapsa guvis sarunu ar okupācijas zonas ģenerāli, kas noteikti paskaidrojis, ka franči respektē politisko emigrantu ticsības. Pagātnē Francija emigrantus uzņēmusi, un arī tagad, sekojot tradicijām, tā latviešus pret viņu pašu gribu svešām varām neizdošot. - Kaiserslauternā esošiem latviešiem pārtiku piegādā franču armija, devas pietiekamas, silts ēdiens arī vakariņās. Apsolīts gādāt par ziemas mītnēm. Ceļojot franču zonā, ieteicams sagādāt dokumentus franču valodā."

Latvijas Sarkanā krusta darbība

Latvijas Sarkanā krusta darbību nosaka 1938. g. 30. aug. likums, kas ir spēkā vēl šodien. Okupācijas varas tikai apturējušas LSK darbību Latvijas territorijā. LSK ir arī Starptautiskā SK komitejas loceklis. No LSK galvenās valdes Rīgas locekļiem 12 dzīvo Vācijā, bet 3 pieaicināti no jauna. Pašreiz LSK prezīdijs darbojas šādā sastāvā: inž. Spr. Paegle, senātors J. Kalacis, prof. Dr. pharm. E. Zariņš un Dr. med. J. Jaunzems, bet galvenā valdē vēl prof. Dr. M. Bīmanis, Dr. Pētersons, Dr. Voits, Dr. A. Valdmanis, zvēr. adv. P. Eglītis, mag. phil. E. Lauva, doc. J. Stiprais, prof. Jansons, Rīgas ilgvecākais R. Liepiņš, mag. iur. Ā. Šilde. Šis locekļu skaits kā prezīdijā, tā arī galvenā valdē sastāda lemtspējīgu kvorumu. Par savas darbības atjaunošanu Vācijas territorijā - angļu, amerikāņu un franču okupācijas joslā LSK galvenā valde informējusi mūsu sūtņus ārzemēs, Starptautiskā SK komiteju Ženēvā un ārvalstu SK.

LSK galvenās valdes un priekšniecības pirmā sanāksme notika 1. un 2. novembrī *Detmoldā*, kad ziņojumu par LSK līdzšinējo darbību sniedza R. Liepiņš. Viņš norādīja, ka amerikāņu un franču zonā darbojas 76 viņa ieceltie pilnvarnieki. Nometnēs darbojas ambulances, ko vada latviešu ārsti. Pāris vietās iekārtotas patstāvīgas latviešu slimnīcas, kas uzņem arī lietuviešus un igauņus. Apzināti kaŗavīri, kas izkaisīti pa daudzām gūstekņu nometnēm un slimnīcām. Attiecīgās iestādes lūgtas, lai latviešu kaŗavīrus vai nu atbrīvo vai vismaz koncentrē vienkopus. Grūts darbs ir kaŗa invalidu apgāde ar protēzēm. Par tiem 100.000 dolariem, kas ar mūsu sūtņa Dr. A. Bīlmaņa gādību nodoti *Baltic Relief Comittee* caur Starptautisko SK, nolemts iegādāties medikamentus, vitamīnus, apavus un apģērbus bērniem, par ko LSK viceprieksšēdis Spr. Paegle un mag. iur. Ā. Gārša Heidelbergā iesniedza īpašu lūgumu Starptautiskā SK pārstāvim.

Par LSK darbību angļu zonā ziņoja LSK Lībekas pārstāvji Dr. med. N. Vētra un Dr. med. A. Bormane. Še SK darbību vada nevis pilnvarnieki, bet 24 vietējās komitejas. Seviški rosīgi LSK šai joslā darbojas mūsu kaŗavīru aprūpē, apmeklējot gūstekņu nometnes un slimnīcas ar tautas velšu saiņiem. Tomēr vēl visās zonās vēlama aktīvitāte to kaŗavīru aprūpē, kas izkaisīti pa atseviškām slimnīcām. Seviški grūts ir to kaŗavīru stāvoklis, kas atrodas Vesterburgas nometnē.

LCK saziņā ar LSK nolēmusi uzņemties virsuzraudzību par bērnu namiem, kuŗus pag. ziemā izdevies evakuēt uz rietumiem. Pārrunājot jautājumu par bērniem, kas palikuši bez vecākiem, sanāksmē nolemts lūgt visas latviešu komitejas, LSK nodaļas un pārstāvjus veltīt šiem bērniem sevišķu vērību un līdzēt tiem sameklēt audžu vecākus.

Caur Lībekas SK komiteju saņemti sainīši un apģērbi no Zviedrijas, Anglijas un Francijas SK un citām labdarības organizācijām. Tie izdalīti bēgļiem un kaŗavīriem. Sarīkojumi vien Lībekas SK komitejai devuši 44.000 marku. Gūstekņu nometnēs Beļģijā atrodas ap 500 invalidu, kuŗus angļi atbrīvotu, ja būtu telpas, kur tos novietot un aprūpēt. Tāpēc nometnes aicinātas paziņot, cik atbrīvoto invalidu tās varētu uzņemt. LSK viceprieksšēdis Spr. Paegle uzsvēra, ka jāgādā, lai tautieši iespējami plašāk saistītos darbā. Novērojumi rāda, ka bezdarbs morāli degradē. Strādājot, radīsies arī līdzekļi. Dažādā ceļā šurp pārvesti lielāki daudzumi „ostnaudas", privātie un iestāžu noguldījumi, ko varētu aplēst uz 120 milj. marku. Tāpēc LSK lūdz LCK darīt iespējamo, lai šos līdzekļus varētu atgūt.

Jautājumā par LSK darbības saskaņošanu un vadību sanāksme nolēma, ka galvenā vadība pieder LSK galvenai valdei un priekšniecībai ar mitekli Detmoldā, jo tā savā laikā ievēlēta Latvijā un pazīnota Starptautiskā SK komitejai. LSK darbību angļu joslā arī turpmāk vadīs Lībekas LSK komiteja, bet amerikāņu un franču joslā - R. Liepiņš. Abas iestādes sauksies par LSK pārvaldi angļu un par LSK pārvaldi amerikāņu un franču joslā. Pēdējās miteklis ir Eslingenā. Sanāksme nolēma lūgt LCK deleģēt LSK galvenā valdē vēl Dr. med. A. Bormani un Dr. med. N. Vētru. LSK nodaļām un pārstāvjiem cieši jāsadarbojas ar latviešu komitejām. Kaŗavīru un bēgļu aprūpē nedrīkst ieviesties paralēlisms.

„LCK IB"

Latvijas Veselības kamera

aroda, honorāru, pabalstu, organizācijas un citu jautājumu kārtošanai aicina visus ārstus, zobārstus, farmaceitus, žēlsirdīgās māsas un pārējo medicīnisko personālu, zobu technikus ieskaitot, paziņot savas adreses. Tāpat kamera aicina medicīniskam personālam piederīgos ziņot par adreses maiņu. Kamera pārņēmusi arī Veselības departamenta funkcijas un vaja-

Bavārijas latviešu delegātu sanāksmei

2. un 3. dec. *Augsburgā* darba kārtība papildināta vēl ar Bavārijas Latviešu padomes darbības noteikumu pieņemšanu. - BALK norāda, ka sanāksmes dalībniekiem, kas Augsburgā paši sev nevar sagādāt apmešanās vietu un uzturu, ieteicams ierasties jau 1. decembrī un pieteikties Švābijas novada Latviešu komitejā, *Maximilianstr. 81* (sētā).

Lauksaimniecība - Latvijas pamats

Latvijas priekškaŗa labklājība nebija dabas dāvana, bet vienīgi tautas nemitīgu pūļu un darba panākums. Bet, par darbu runājot, vispirms jāzina, ka divas trešdaļas (66.2 proc.) no visiem Latvijas strādājošiem bija nodarbināti lauksaimniecībā. Lauksaimniecība mūsu valsts un tautas dzīves pamats.

1913. g. no Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju kopplatības gandrīz puse (48,1 proc.) piederēja ap 1500 lielgruntniekiem - muižniekiem. Latvijas agrārreforma radīja to, ka 1929. gadā pāri 100 ha lielāku zemju īpašniekiem piederēja vairs tikai 3,7 proc. no visu privātīpašnieku zemju kopplatības. Pirms pirmā pasaules kaŗa Latvijā bija 1.729.000 ha aŗamzemes un dārzu, turpretim 1929. g. jau par 220.000 ha jeb 12,7 proc., bet 1935. g. pat par 384.000 ha, t. i. piekto daļu (22 proc.) vairāk. Labības plaujmašīnu skaits no 1920.-1937. g. bija vairāk nekā dubultojies, zāles plāvēju skaits pavairojies četrkārtīgi, zirgu grābekļu skaits pieaudzis pusotras reizes, kartupeļu rokamo mašīnu skaits bija kļuvis lielāks turpat par 800 proc. Lielā mērā bija audzis mākslīgo mēslu patēriņš. Gados pēc pirmā pasaules kaŗa patēriņš bija 37.000 to, turpretim 1937. gadā superfosfāta fabrika vien ražoja 112.650 to fosfora mēslu, bet 1937. gadā pavisam izlietots ap 170.000 to mākslīgo mēslu.

Pārtikas labības sējumu platība 1937. gadā, pret 1909.-1913. g. caurmēru, uzrāda palielināšanos par 48.000 ha jeb 11,7 proc. Barības labības kopplatība bija pieaugusi vairāk kā par piekto daļu. Sevišķu paplašināšanos uzrāda sakņaugu un kartupeļu aizņemtā platība, - pēdējo par 72.000 ha jeb par 66 proc. Līdz 1925. g. cukurbietes Latvijā kultivēja vienīgi dažās izmēģinājuma saimniecībās. Vēlāk cukurbiešu sējumu platības deva iespēju saražot visu mūsu cukurrūpniecībai vajadzīgo biešu daudzumu.

Pēdējos gados ražoja caurmērā par apm. 200.000 kvintālu maizes labības vairāk nekā to gadu caurmērā, kas sekoja pirmam pasaules kaŗam, un, sākot ar 1933./34. ražas gadu, sedza visu iedzīvotāju patēriņu ar pašu ražoto maizes labību. Ar rudzu kopražu - 4.214.000 kvintālu gadā mēs aiz sevis atstājām Dāniju, Igauniju, Somiju un arī Zviedriju. Auzu caurmēra ražas pie mums bija labākas nekā Ungārijā, Lietuvā, Polijā, Igaunijā un Rumānijā. Ar kartupeļu caurmēra ražām pārspējām Zviedriju, Lietuvu, Poliju, Igauniju, Franciju, Rumāniju, Ungāriju un Italiju.

Tūkstošiem mūsu lauksaimniecību bija labi iekopti dārzi. No 1923.-1935. g. ābeļu skaits bija palielinājies par 1.860.000 jeb par 125 proc., bumbieŗu par 120.000 jeb 79 proc., kiršu par 1.420.000 - pat par 360 proc. Dārzogu krūmu skaits 1935. g. sasniedza gandrīz 5 miljonus, uzrādot pret valsts pirmos gados esošo krūmu skaitu turpat 500 proc. pavairošanos.

—bigs

Starptautiski tiesiska atzišana

Nesen amerikāņu prese zińoja, ka ASV galvenais tiesnesis nacionālsociālistisko vadoņu procesā *Nirnbergā* Džeksons piesūtījis saviem pārējiem 3 kollēgām rakstu par to, ka *„tas apstāklis, ka apsūdzības rakstā atrodama atsauce, no kuŕas varētu secināt, ka Baltijas valstis un citas territorijas ietilpst krievu zonā, nav iztulkojams tādējādi, ka Savienotās valstis šo ietilpināšanu ir atzinušas.“* Tas liek mums atcerēties beidzamos 28 gados juridiskā literātūrā bieži citēto un iztirzāto mācību par atzīšanu starpvalstiskās attiecībās. Šīs mācības modernās izpratnes pirmsākumus nāksies meklēt Minsterā un Osnabrīkā gandrīz priekš 300 gadiem noslēgušās Vestfāles miera konferences aktīs, bet plašākām aprindām (ne tikai juristiem un politikiem) šī teze kļuva pietiekama un zināmā mērā visas kultūrālās pasaules morāls īpašums vienīgi pēdējos 28 gados, kad pirmā pasaules kaŕa rezultātā sāka veidoties jaunas mazo tautu valstis. Mums vēl ļoti labā atmiņā mūsu pirmā ārlietu ministra Z. A. Meierovica pūles panākt Latvijas atzīšanu *de jure*, un tas gandarījums, kas mūs visus pārņēma, kad tikām uzņemti Tautu Savienībā.

Pēc tagad starptautiskās tiesībās valdošā uzskata, neviena valsts nevar izcelties un kļūt par valstu saimes pilntiesīgu locekli bez attiecīgas starptautiski tiesiskas atzīšanas no pārējo valstu puses. Šī atzīšana var izpausties tiklab kādā atseviškā aktā vai arī kādā konkludentā rīcībā, piem., diplomātisko attiecību nodibināšanā. Tiklab kādas valsts izcelšanās, kā arī tās bojā eja nav atseviškas valsts personīga, citas valstis neskaŕoša tiesiska parādība starpvalstiskā fonā, bet gan notikums visu valstu saimes dzīvē. Šī iemesla dēļ un izkopjot mācību par starptautiskiem noziegumiem, arī atseviškas territorijas vai veselas valsts aneksija nav notikums, kas būtu vienas vai abu piedalīgo valstu iekšēja darīšana vien, bet gan visu valstu saimes kontrolējama parādība. Arī valstu inkorporācijai kādā citā valstī jāseko citu valstu izteiktai šī notikuma atzīšanai. Šāda bojā ejas atzīšana var izpausties tiklab kādā atseviškā aktā vai kādā konkludentā rīcībā.

Kā pretpolu svinīgai inkorporāçijai vai aneksijas atzīšanai varētu minēt samērā reti sastopamo svinīgo vienas valsts protestu pret kādas citas valsts izdarītu trešās valsts aneksiju. Šāda svinīga aneksijas neatzīšana ir attiecībā uz Baltijas valstīm izteikta, piem., no Portugales puses.

Parasti gan mēdz apmierināties ar atgādinājumu, ka atzīšana vēl nav izteikta vai, kā tas konstatējams konkrētā gadījumā attiecībā uz tiesneša Džeksona oficiālo rakstu, ar piebildumu, ka zināma konkludenta rīcība (konkrētā gadījumā Baltijas valstu territoriju pieminēšana krievu zonas sastāvā) nav iztulkojama par kāda fakta starptautiski tiesisku atzīšanu. Valstu starpā var pastāvēt diplomātiskas attiecības, rosīga - arī anektēto territoriju skaŕoša - tirdzniecība, bet paralēli tam - bieži gaddesmitiem ilgstoša - šādu piebildumu virknes, no kuŕām juristi mēdz secināt, ka inkorporācijas atzīšana vēl nav notikusi.

---

dzības gadījumos medicīniskam personālam izsniedz aroda dokumentus un to tulkojumus angļu un vācu valodā. Tiesības dokumentu saņemšanai jāpierāda vai nu ar oriģināldokumentiem vai ar trim attiecīgas, vai arī augstākas, arodgrupas liecinieku rakstiskām liecībām. Kameras pagaidu mītne: *Brehmerstr. 10, Lübeck.*

Bīskaps Rancāns iepazīstas ar tautiešu dzīvi trimdā

Romas katoļu baznīcas Rīgas archibīskapa ģenerālvikārs - bīskaps *Jāzeps Rancāns* 19. nov. no savas mītnes Burohauzenā, Augšbavārijā, devies iepazīties ar latviešu dzīvi trimdā. Bīskaps vispirms apmeklēja *Mincheni* un tad devās uz *Augsburgu, Eslingenu, Štutgarti, Vīrcburgu* un *Loru pie Mainas* (kur mīt Romas katoļu baznīcas Liepājas bīskaps Antonijs Urbšs). No Loras bīskaps nodomājis apmeklēt arī angļu okupācijas joslu Vācijā, ierodoties pie tautiešiem lielākās nometnēs un viņu pulcināšanas centros, *Lībeku* ieskaitot. Bīskapu pavada māc. Aleksandrs Goldikovskis.

„Gribu pārliecināties par latviešu dzīves apstākļiem“, mūsu redakcijai norāda augstais baznīcas gans un Latvijas republikas ievērojamais valstsvīrs, „un, ja vien iespējams, gādāt par šo apstākļu uzlabošanu. Ceru, ka šajā zińa mani atbalstīs nevien Latviešu komitejas un visi latviešu pārstāvētāji un darbinieki, bet arī amerikāņu un angļu okupācijas joslas militārās valdības iestādes un pārstāvji līdz ar armiju štābiem un atsevišku vienību komandieŗiem. Ar Romas katoļu baznīcas augstāko pārstāvju atbalstu un ar Latvijas Sarkanā krusta vadības un pilnvaroto līdzdarbību jo seviški vēlētos panākt mūsu kaŕavīru stāvokļa uzlabošanu un turpmākā likteņa labvēlīgāku nokārtojumu.“ Savā braucienā bīskaps J. Rancāns vēlas nokārtot arī ticīgo garīgās aprūpes jautājumus. Amerikāņu okupācijas joslā pašreiz atrodas ap 25 Romas katoļu baznīcas latviešu garīdznieki, kas visi iesaistīti latviešu draudžu ganu pienākumos, bet angļu okupācijas joslā tikai 2, lai gan tanī latviešu - katoļu nav mazāk kā amerikāņu joslā.

Bīskaps Jāzeps Rancāns kā Latvijas republikas Saeimas priekšsēža biedrs, pēc Dr. P. Kalniņa nāves, uz Saeimas kārtības rulļa pamata ir Saeimas priekšsēža aizstājējs un reizē Latvijas republikas Valsts prezidenta vietas izpildītājs. Visus pēdējos gadus bīskaps Rancāns cieši sadarbojās ar Dr. P. Kalniņu Latvijas republikas neatkarības atjaunošanas darbā, ņemdams aktīvu dalību latviešu pretestības kustības vadītājas - Latvijas Centrālās padomes darbībā. *V. B.*

Kooperācijas padomi

vistuvākā laikā nolemts noorganizēt Latvijas kooperātīvu savienību vadītāju apspriedē *Šlezvīgā*. Apspriedē piedalījušies c. s. ‚Turība“, Latv. piensaimn. centr. sav., Latv. zivju izvērtēš. kooper. centrāles un Latv. savstarpīgās apdrošin. centrāles vadītāji darbinieki. Padomes uzdevums būtu nevien radīt latviešu kooperācijas idejisko centru, bet arī sekmēt, pārstāvēt un aizstāvēt mūsu kooperācijas intereses un mērkus. Latv. kooperātīvu centrālās savienības aicina tautiešus vispusīgi izlietot kooperātīvos pasākumus, vispirms dibināt pasākumus preču un produktu apgādei, mājamatniecības izstrādājumu gatavošanai, dažādu darbu veikšanai un skolēnu kooperātīvus skolās. - Kamēr Latv. kredītkooperātīviem nav savas pašas savienības, apspriedē nolemts kredītkooperācijas jautājumu apstrādāšanu pagaidām nodot Latv. savstarp. apdrošināšanas centrālei.

Repatriējamie un nerepatriējamie

„Lībekas Vēstnesis“ šinīs dienās publicējis angļu 1. korpusa štāba priekš-

Nepieciešama saskaņošanās

Dienvidrietumvācijā darbojas vai arī vēl uz darbošanos rīkojas vairākas mākslinieku kopas, kas par savu uzdevumu daudzina tautiešu iepriecināšanu ar mākslas sniegumiem. Nolūks tātad cildens un apsveicams, un viena daļa mākslinieku un mākslinieku kopu tam arī nesavtīgi kalpo. Lai minam kaut vai Latviešu teātri (līdz šim Ambergā), kas programmu iestudē parastajos nometnes apstākļos un izrādes dod pret labprātīgiem ziedojumiem, neprasot sev nekādus noteiktus honorārus. Tāpat godam atzīmējami daudzi mūsu mūziki un dziedoņi, kas savu nometņu sarīkojumos piedalās bez kādas atlīdzības. Še skaisti izpaužas tautas kopības un vienības doma un princips „tautietis tautietim“.

Bet tajā pašā laikā vērojamas arī parādības, kur mākslas prieku pārvērš par naudas „iesišanas“ līdzekli un ar tā palīdzību tautiešiem mēģina izsūknēt no kabatas pēdējo feniņu. Kā citādi, piemēram, lai kvalificē gadījumu, kad divi dziedoņi - tenors un soprāns - par vienu uzstāšanos pieprasa 1300 marku?! It kā viņi nezinātu vai negribētu zināt, ka atrodamies trimdas apstākļos, bez līdzekļiem, bez darba, bez ienākumiem. Tad jau arī tautiešiem ir tiesība neko „nezināt“ par šādiem dziedoņiem un spēlmaņiem. Lai viņi vislabāk brauc gaŕām latviešu nometnēm un meklē naudīgākus klausītājus.

Līdz šim katra nometne pēc savām spējām un prašanas rīkoja koncertus un izrādes gan ar pašu ļaužu, gan no ārpuses pieaicinātu profesionālu mākslinieku piedalīšanos. Tieši profesionālo mākslinieku koncertu un sarīkojumu saskaņošanu varbūt būtu lietderīgi pakļaut kādai centrālai organizācijai, kas tad noteiktu arī mākslinieku honorārus. Līdz ar to būtu iespējams izkārtot, ka mākslinieku koncerti notiek nevien lielākos un satiksmes zińā vieglāk sasniedzamos centros, bet arī nomaļākās vietās, kur varbūt gan nedzīvo tūkstošiem tautiešu, bet kur ilgošanās pēc latviešu dziesmām un mūzikas nav mazāka kā lielajās nometnēs.

J. N.

nieka 25. aug. rīkojumu, kuŗā noteikts, ka Padomju Savienības repatriācijas virsnieki vienoto nāciju nometnes drīkst apmeklēt tikai pa vienam, tulka, angļu virsnieka un tās tautības sakarnieka pavadībā, kuŗas nometnē apmeklējums notiek. Par personām, kas nav repatriējamas pret viņu gribu, rīkojumā uzrādītas personas, kuŗu dzīves vieta bijusi ārpus tām Padomju Savienības territorijas robežām, kādas pastāvēja pirms 1939. g. 2. sept., un proti: igauņi, latvieši, lietuvieši, poļi un Besarābijas rumāņi. Tāpat pret savu gribu nav repatriējamas personas, kas dzīvojušas ārpus PSRS territorijas pirms 1941. g. 11. jūlija, un sievietes, kas apprecējušas citu tautību vīrus. Neraugoties uz personīgo vēlēšanos, repatriācijai, turpretī, padotas visas personas, kuŗu dzīves vieta 1941. g. 11. jūlijā atradās tajās Padomju Savienības territorijas robežās, kādas pastāvēja pirms 1939. g. 2. sept.

Kāds uzdevums tautiešiem

Tuvojas otri Ziemsvētki, ko pavadīsim svešumā. Parastais svētku vēlējums nepaudīs prieku, kādu esam izjutuši atrodoties savā zemē. Svētku eglīte modinās domas par Betlemes brīnumu, bet liks iezagties sirdīs arī smeldzošai domai par dzimteni. Arī bērniem, kam šie svētki nesuši parasti prieku un iejūsmu, nepaies nepamanīts trimdas nogurdinošais sołojums.

Ko mēs ikviens varam darīt mazo labā? Vienu, liekas, varam jau tagad uzsākt, un proti: rotaļlietu gatavošanu. Vienādi labas bijušas krustmātes un krusttēvi, kas pratuši ko izgatavot ar pašu roku, lai pasniegtu svētku velti saviem krustdēliem vai krustmeitām. Kłūsim tādi krusttēvi un krustmātes izklaidētiem dzimtenes bērniem šobrīd katrs, jo ikviens latviešu bērns ir mūsu dārgākā vārtība, ko esam paņēmuši sev līdzi un ko gribam izaudzināt zemei, kur kārts šo bērnu šūpulis. Mēģināsim padarīt daudzmaz priecīgākas mūsu bērnu sejas Ziemsvētkos. Liksim pukstēt viņu sirdīm tāpat, kā to izjutām paši, stāvot pie dzimtenes svētku eglītes.

Rotaļlietu gatavošana neprasa dārgas un grūti pieejamas izejvielas. Pietiek ar kādiem drēbju atgriezumiem, koka līkstiņām, klūdziņām un tml. Gandrīz katrā nometnē atradīsies arī kāds lietiškās mākslas pratējs vai līdz šim mazievērots lietpratējs, kas spēs ar labu izdomu un tautas mākslas izjūtu šo uzdevumu atrisināt.

LSK sabiedriskās aizgādības un kultūras pārvalde aicina visus savus pārstāvjus un nodaļas, kā arī „Māte un bērns" sekcijas darbinieces uzņemties ierosmi Ziemsvētku velšu gatavošanā latviešu bērniem, sadarbojoties ar Latviešu komitejām un jaunatnes organizācijām. Šai darbā aicināmi visi nometņu iemītnieki. Katrai latviešu nometnei vajadzētu jau laikus domāt, ko tā spēj darīt savu bērnu apveltīšanai. Nebūtu gan aizmirstami arī tie pāris simti bērnu vecumā no 3-8 g., kas mīt Vācijā atvestajos latviešu bērnu namos. Bērnu namiem gatavotās rotaļlietas pieteicamas līdz 10. dec. LSK aizgādības pārvaldei *„Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21).* *„LCK IB"*

Par iebraukšanas vīzām Amērikā

Latvijas sūtniecība *Vašingtonā* paziņo: „Vairāki tautieši, to vidū arī bēgli, griezušies pie Latvijas sūtniecības Vašingtonā, lai dabūtu iebraukšanas vīzas. Sūtniecība paskaidro, ka vīzu interesentiem jāgriežas personīgi tuvākajā ASV konsulātā attiecīgā valstī, kuŗš tad arī informēs, kādi dokumenti iesniedzami un kādas formālitātes kārtojamas."

Apstiprināti stundu plāni

LCK izglītības lietu vadītājs prof. *Fr. Gulbis* apstiprinājis latviešu ģimnazijām Vācijā 1945./46. m. g. stundu plānu. Humanitārās un reālās ģimnazijās stundu plāni doti pēc iespējas vienādi, izņemot atseviškā tipa specialos priekšmetus. Pašreizējos apstākłos vienā ģimnazijā iespējams izveidot humānitārā un reālā tipa nozarojumu, atseviški mācot tikai dažus speciālos priekšmetus, piem., matēmatiku, fiziku, kīmiju, dabas zinības, zīmēšanu un rasēšanu. Rokdarbi un mājsaimniecība meitenēm stundu plānā nav paredzēti. Kur iespējams, rokdarbu grupu stundas iekārtojamas. Nometnēs tāpat vēlams organizēt mājturības apmācības grupas, kuŗās iesaistāmas ģimnaziju audzēknes mājturības skolotājas vadībā. Dziedāšanā klases stundas nav paredzētas, bet pēc iespējams jāsekmē audzēkņu piedalīšanās korī, ja tāds organizēts. Tāpat vēlams audzēkņus pulcināt vienkopus no skolas darba brīvā laikā, organizēti vadīt viņu pašdarbību un sekmēt dziedāšanu. Ja kādā vietā nav iespējams reālizēt stundu plānus pilnā apmērā, tad ir atłauts samazināt stundu skaitu nezinātniskos priekšmetos. Ja sevišķu apstākłu dēł nepieciešams stipri novirzīties no dotā stundu plāna, tad to var darīt ar izglītības lietu vadītāja piekrišanu. *„LCK IB"*

Logaritmu tabulas (pieczīmju)

iespiež *Augsburgas* ģimnazijas matēmatikas skolotāji N. Zarevičs un S. Čačs. Ar tām cer apgādāt arī citas latviešu ģimnazijas. Cena būs apm. 2 markas. Tabulas iznāks novembŗa beigās.

Sola atbalstu latviešu skautiem

Latviešu skautu pārstāvis pie UNRRA's *Minchenē* K. Stunda šinīs dienās no *Anglijas* skautu direktora J. Vilsona saņēmis vēstuli, kuŗā izteikts prieks par to, ka latviešu, lietuviešu un igauņu skautu gars pārdzīvojis visu pēdējo 5 gadu grūtības un ir možs par spīti visām briesmām un pārciestām nelaimēm. Dir. J. Vilsons norāda, ka novembŗa vidū *Londonā* sanāks skautu starptautiskā komiteja, kas pārrunās arī skautisma veicināšanu pārvietoto personu vidū un praktiskos palīdzības soļus. Lai arī pašreiz łoti grūti sagādāt skautu apģērba un citus piederumus. Anglijas skautu direktors cer rast kādas iespējas, lai latviešu skautiem varētu nākt palīgā.

K. St.

10 dzimtenes skatu

glītā iespiedumā izdevis Leonīds Ozoliņš *Kemptenā (Allgäu).* Sērija *„Tautietim svešumā"* maksā 5 markas.

Latviešu ārsti - speciālisti

plaušu slimībās var pieteikties darbam amerikāņu dienestā tbc stacionos, kuŗos ir pāri par 200 slimnieku - pārvietoto personu (arī latviešu), sazinoties ar Dr. Alfrēdu Jaunzemu, *DP Hospital 201, Heppenheim, Hessen (16).*

LATVIEŠI MINCHENĒ

Minchenē privāti dzīvojošos tautiešus (München-Stadt un *München-Land)* lūdz steidzami, bet ne vēlāk par 1. decembri pārreģistrēties, iesniedzot Latviešu aprūpības birojam Minchenē *(Herzog Rudolf Str. 49)* šādas ziņas: uzvārds, vārds, dzimšanas dati, arods un dzīves vieta.

— *Grīnvaldes* nometnes iemītnieki, kas līdz šim dzīvoja ziemai nepiemērotās koka barakās, šinīs dienās varējuši pārvietoties uz 10 savrūpmājām, kas piederējušas nacistiem. Katrai ģimenei tagad pa 1-2 istabām ar visu iekārtu. Lūgts še dzīvojošos tautiešus ieskaitīt par nometnē dzīvojošiem un apgādāt ar UNRRA's uzturu un sainīšiem.

— Viens pats cittautībnieku vidū *Minchenes* slimnīcā *(Krankenhaus der Barmherzigen Brüder, Südl. Schlossrondell 15, Zimm. 19, München 38)* atrodas ievainots latviešu kaŗavīrs Vasilijs Gēģeris. Viņš ilgojas latviešu lasāmvielas un tautiešu atcerēšanās.

LATVIEŠI BAVĀRIJĀ

Kaŗavīru aprūpēšana

LSK 16. nodaļa darbību sāka augustā *Altētingā* un arī ārpus šī apriņķa robežām visur tur, no kurienes nāca saucieni pēc palīdzības, visvairāk par kaŗavīru stāvokła uzlabošanu. Septembŗa sākumā noorganizēta palīdzība *Burghauzenas* gūstekņu nometnē ievietotiem 38 mūsu kaŗavīriem. 3 nedēļas šos kaŗavīrus apmeklēja nodaļas darbinieki un nodeva tiem produktu saiņus. Ap to pašu laiku kłuva zināms par *Bad-Aiblingas* gūstekņu nometni. Tajā atradās 40 kaŗavīru, kuŗus arī apmeklēja. Divi reizes apmeklēti un produkti nodoti Pokingas nometnē un Garmišas Partenkirchenas slimnīcā ievietotiem kaŗavīriem. Daudzi no pēdējiem slimo ar tuberkulosi vai zaudējuši locekłus. Tāpat apmeklēta *Garsa pie Innas* un apzināti tur novietotie latvieši. Oktobŗa sākumā nodaļa nodeva LSK *Minchenē* maizes un sausiņu sūtījumu sadalīšanai trūkumcietējiem.

P. Bērziņš

Eichštetes nometne,

kas vienkopus pulcinājusi agrākās Koburgas nometnes iemītniekus un daļu no *Sudetijas* pārnākušo latviešu - ap 1400 cilvēku, pirmajos mēnešos pieredzējusi daudz grūtumu. Tagad, ar nometnes UNRRA's vadības maiņu, viss manāmi uzlabojies. Ir pat nozares, kur eichštetieši var sacensties par pirmajām vietām. Laika zoba manāmi cietušo baraku iemītnieki pārvietoti labākās telpās — mūŗa namos pašā nometnē un ērtā lielākā celtnē pilsētā. Ziemas dzīvei piemērotās mītnēs pakā-

peniski pārvietojas arī pārējo baraku iedzīvotāji. Ievērojami uzlabotas skolu telpas, līdzšinējās prāvās kopklases sadalot ar škērssienām mazākās. Arī uzturs sasniedzis pietiekamus apmērus un kvalitāti. Šajā ziņā gan māc šaubas, domājot par nākotni, jo ar pāriešanu uz armijas apgādi stiprā mērā pieaugusi konservētā barība, bet gandrīz izzudusi svaigā. Trūkstot svaigiem dārzeņiem un pienam, apdraudēta bērnu un novājējušo veselība. Pieaugušie Sarkanā krusta sainīšus saņēmuši divi, bet bērni pat trīs reizes. Cigaretes saņem visi pieaugušie, bet pastāvīgi nodarbinātie vēl īpašu papilddevu. Bērniem un neveseliem dalīta šokolāde. Salam tuvojoties, gādāts par apģērbu tiem, kas visu pazaudējuši. Doti mēteļi, katrs nometnes iemītnieks saņēmis jaunus vai lietotus apavus, 1-2 gultas segas. Vīriešiem izsniegti krekli, bet bērniem arī citi apģērba piederumi.

Kultūras dzīve turpinās ar līdzšinējo rosmi. Bijuši latviešu izcilu mākslinieku 3 koncerti, bet 2 noorganizēti pašu spēkiem. Savu tautiešu labā strādā nevien ievēlētā komiteja Rūjienas miertiesneša K. Janieka vadībā, bet arī UNRRA's dienestā nodarbinātie nometnes iemītnieki. Te gan jāpiebilst, ka Eichštetes latviešu grupai nesen bijis jāpieredz arī daudz rūgtuma. Taču visumā eichštetieši pašreiz ir apmierināti un pateicīgi nometnes UNRRA's komandas direktoram kpt. Tompsonam, kas nemitīgi gādā par apstākļu uzlabošanos. Īpaši atzīmējams dir. Tompsona atbalsts Latviešu komitejai, gādājot par drošības pārbaudē aizturēto atbrīvošanu.

A. Briedītis

— Kā mūs informē, *Eichštetes* nometnē notikušajā drošības pārbaudē seviški taujāts pēc iemītniekiem, kas atradušies „SS", „SD" un „Gestapo" dienestā. Prasīts arī, lai pieteicas tie iemītnieki, kas bijuši „fašistisko" organizāciju - aizsargu, pērkonkrustiešu, „Tēvijas Sarga", „Līdumnieki" un citu locekļi. No apm. 150 aizturētiem tautiešiem pāris desmitu bijušo leģionāru un citu karavīru paturēti apcietinājumā, no kuŗa tos pārvietošot uz kaŗa gūstekņu nometnēm atlaišanas dokumentu formālitāšu nokārtošanai.

Skautu rosība

Ar lielāka skaita latviešu saplūšanu *Eslingenā,* tur saradušies arī daudzi jaunieši, kas skautu vienībās jau bijuši organizēti iepriekšējās dzīves vietās. Turpmākās darbības apvienošanai, Eslingenā 28. okt. notika skautu vadītāju apspriede, kuŗā, apvienojot 4 skautu un 4 gaidu vienības, nolēma dibināt Eslingenas novadu, apzīmējot to par *Daugavas* novadu. Novads iekļausies Vīrtembergas apgabalā, kas nosaukts par *Jersikas* apgabalu. Jersikas apgabalā iekļauts arī Dienvidvirtembergas novads *Ravensburgā,* par kuŗa priekšnieku iecelts E. Freimanis. Par Jersikas apgabala skautu un gaidu priekšnieku ievēlēja vad. J. Dombrovski, par Daugavas novada priekšnieku A. Lūku. Novadā darbojas vadītāji A. Becis, J. Deksnis, E. Grants, O. Grīns, F. Jansons, F. Līdums, V. Kaminskis, B. Pelsis, M. Saliņa, E. Cimbule, T. Gulēna, E. Sietiņš un R. Upmalis. Apgabala vadībā darbosies vadīt. arch. Krauze un Gluševskis.

Pie ievainotiem kaŗavīriem

Garmiša-Partenkirchena. Kalnu nogāze tērpta miglā. Un šajā miglā paceļas 7 masīvas trīsstāvu ēkas, iežogotas dzeloņstieplēm. Tornī moža amerikāņu sardze. Pēc rūpīgas dokumentu pārbaudes atveŗas smagie vārti. Esmu citā pasaulē, ievainoto un neveselo kaŗa gūstekņu slimnīcā, kur atrodas arī pāri par 50 latviešu leģionāru.

Mani saņem kā mīlu. negaidītu viesi. Jautājumi dažādi, jo tik dažādi ir jautātāji: pulkvedis, kapteinis, leitnanti, kareivji un aviācijas izpalīgi. Visiem piedēvē piederību „SS" formācijām. Mūsu 17 g. veco aviācijas izpalīgu klasificē tāpat kā vācu „SS" ģenerāli. Apmeklēju arī tos, kas vēl paši nespēj atstāt telpas. To liktenis vissmagākais. Tomēr latvieši turas braši, disciplinēti, nodarbojas ar angļu valodas pašmācībām. Ārstēšanas uzraudzība beidzamā laikā apmierina. Ar amerikāņu iekšējās pārraudzības personām attiecības saskanīgas, bet nepatīkami vācu tulku „izlēcieni". Viņi nereti cenšas tulkot tā, lai visas citas tautas būtu vainojamas, bet vienīgi vācieši nē, un nekādā ziņā bavārieši. Lielu atbalstu slimnīcā esošajiem sniedz LSK pārstāvis T. Zakovičs, un netikai latviešu ievainotiem, bet arī igauņiem un lietuviešiem, regulāri piegādādams atsaucīgo tautiešu ziedotus sainīšus, jo uzturs nevisai apmierina. Diezgan daudzi saslimuši ar plaušu tuberkulozi. 14. okt. zemes klēpī guldīja leģ. Mārtiņu Rozentālu no Teteles. *T.*

Guncenhauzenā,

Vidusfrankonijā, labās telpās novietoti 115 latvieši. Gandrīz katrai ģimenei atsevišķa istaba. UNRRA's apgāde. Visiem izsniegtas segas un pa dažai mēteļi, kleitas, uzvalki, veļa un apavi. Darbojas pamatskola un bērnu dārzs. Amerikāņu rūpēšanās par nometnes iemītniekiem jūtama katrā vietā. Nesen saņemts pirmais Sarkanā krusta sainīšu sūtījums. Kur vācu nacistu valdīšanas laikā, smagos darbos iesaistīti, bijām turēti par kāju pamesliem un dzīvojām pusbadā mitrās un aukstās telpās, tur tagad esam siltās telpās un cilvēcīgi apgādāti. To iedomājot, acis negribot kļūst valgas, un rodas sajūta, ka Dievs mūs vēl nav atstājis. *Kristīne Rupeika*

Latvieši Kemptenā

Jau pag. rudenī *Kemptenā* ieradās pirmie latvieši. To skaitam pieaugot, noorganizēja regulāru satikšanos viesnīcā *„Zur Stadt Hamburg".* Noorganizēja arī dievkalpojumus un priekšlasījumus, ar ko bija likts pamats latviešu sabiedriskajam darbam Kemptenā. Tagad še mīt 550 latviešu, kas dzīvo vairākās kopmītnēs un privātdzīvokļos. Telpas, pēc igauņu pārvietošanās uz *Šongavu,* ērtas. Latviešus pārstāv komiteja, kuŗas pr-dis ir mag. philos. K. Lejasmeijers, viņa biedrs pltn. mag. oec. J. Kalniņš, sekretārs un biroja vadītājs stud. oec. P. Dambekalns, sekretāra un biroja vad. pal. J. Ansbergs (reizē ir arī mākslas komisijas vadītājs), kasieris mag. pharm. J. Akmentiņš, (arī referents veselības lietās), kopmītņu komisijas vad. stud. oec. A. Ekspēders, izglītības komisijas vad. skol. A. Plaudis, mākslas komisijas vad. pal. L. Ozoliņš un iekšējās saimniecības komisijas vad. A. Prīmanis. Uzturs amerikāņu - 2350 kal. dienā. Ārpus nometnes dzīvojošie saņem tādas pat pārtikas devas kā nometnes iemītnieki. Ar komitejas smago automašīnu vairākas reizes piegādāti augļi, ko kopmītnes iedzīvotājiem izdalīja par pašizmaksas cenu. Lai sagādātu ziemai kurināmo, visi balti piedalās malkas sagādē. Mežu darbi tagad tuvojas nobeigumam. Ar malku apgādā arī ārpusē dzīvojošos, paredzot katru mēnesi 0,4 stēra personai. Saņemtas lietotas tekstilpreces, bet daudziem tās gadījās tik nolietotas, ka bija jāatsakās. Apavi izsniegti 400 pāŗu, pa lielākai daļai jauni. Tuvākā nākotnē paredzēts atkal izsniegt tekstilijas un apavus.

Sabiedriskā dzīve ļoti rosīga. Darbojas pamatskola skol. I. Circenes vadībā un vidusskola Rīgas 1. valsts ģimnazijas skol. G. Meistera vadībā. Pieaugušo izglītības papildināšanai noorganizēti angļu, krievu un vācu valodas kursi. Organizējas šūšanas, mašīnrakstīšanas un grāmatvedības kursi. Skautu pulciņu vada M. Caune. Jaukts koris un vīru koris darbojas komponista R. Allunāna vadībā. Koris kuplinājis vairākus dievkalpojumus un sarīkojumus ar iejūtīgi sagatavotām dziesmām. Vairākus koncertus devuši solisti. 3 koncertus devuši Liepājas operas solisti Edg. Petrevics, L. Latiševa un K. Liedags. 17. okt. viesojās latviešu mākslinieku kopa ar dzied. I. Munteru, čellistu Munteru, vijoln. Kaizeru, pianistu Štrombergu un dejotāju pāri I. Apīni un J. Gotšalku. 25. okt. koncertēja A. Liberte-Rebāne. Liepājas solisti un A. Liberte-Rebane bez tam vēl piedalījās vairākos citos sarīkojumos un dievkalpojumos. 14. jūnijā Kemptenas luterāņu baznīcā bija sēru dievkalpojums, 9. sept. jaunatnes iesvēte, 7. okt. dzimtenes atceres un 21. okt. Plaujas svētku dievkalpojums. Tos kuplināja koris un solisti. Bijuši vairāki zinātniski priekšlasījumi. Ievadīts literāru referātu cikls. Noticis K. Skalbes piemiņas akts ar solo dziesmām, deklamācijām un darbu fragmentiem. Enerģiski darbu uzsācis nesen nodibinātais drāmatiskais pulciņš Jelgavas teātŗa aktieŗa Fr. Rutka vadībā, iestudējot R. Blaumaņa „No saldenās pudeles". Nometnē iekārtota arī bibliotēka, kuŗā, diemžēl, tikai 37 grāmatas. Mākslas dzīvi ļoti kavē piemērotu materiālu trūkums. Tas pats sakāms arī par sporta dzīvi, - grūti sagādāt sporta rīkus un piederumus.

Kemptenas latviešu vidū dzīvo glezn. K. Šaumanis, T., E. un V. Hermanovski, tēlniece M. Ozolina, vijoln. L. Ozeass un F. Čakārnis, mūzikis J. Ansbergs, aktieri Sparinska-Avotiņa un Fr. Rutkis, dzied. V. Bake un pianisti A. Sinepa un E. Pone.

Latviešu komiteja 2 reizes mēnesī izdod literāru žurnālu „Sauksme", kas jau piedzīvojis 18. numuru. Komitejas birojā iekārtota kartotēka par apm. 16.000 latviešiem. Kartotēkas un biroja adrese: *Bodmanstr. 2, Kempten, Allgäu, Bayern (13b).*

P. Dambekalns

Dr. J. Sanders

Seno baltu pēdas

Mūsu senči - senlatvji baltieši ir bijuši tautas ar vairākām ciltīm (galindiem, jatvingiem, veruliem, rugišiem u. c.). Tagad palikuši tikai vairs latvieši un lietuvieši, jo mūsu ciltsbrāli senie prūši ar vāciešiem sajaukušies un 17. gadsimtā pārvācoti. Bet kur palikušas citas baltiešu tautas?

Kādu gadu pirms kaŗa man stāstīja, ka Vācijā daži apgalvojot, ka latvji baltieši senāk dzīvojuši arī tālu uz rietumiem. To liecinot arī vietu vārdi, kā: *Meklenburga, Odera, Bebra, Zāle, Augsburga* u. c. Esot meklētas un atrastas pēdas pat izrakumos. Pieminu to še tālab, ka tautiešiem var gadīties kādu šādu pētītāju satikt. Tad lūgtu man par to paziņot.

No savas puses arī varu norādīt uz kādām senču pēdām. Pēc kroniku ziņām, senāk pie Baltijas jūŗas dzīvojuši albāņi, t. i. baltieši. Jo *albanus* ir vārda balts - baltietis tulkojums latīņu valodā: *albus, albanus.* Kāda daļa seno baltiešu varbūt devusies uz dienvidiem un nokļuvusi Balkānos. Tagadējā albāņu valoda ir par daudz sajaukta un saīsināta, tā kā tikai ceturtā tās daļa vēl satur seno āriešu vārdus, un tie stāv vidū starp baltiešu un slāvu valodām.

Uz dienvidiem varbūt aizgājuši arī vēl citi baltieši, jo Donavas grīvas apgabalam ir nosaukums *Balta* un tādā pašā vārdā saucas kāds ciems pie Bosfora. Pat Indijā vēl uzturējusies kāda tauta, kas saukusies par *baltiem.* Pēc citām kroniku ziņām, baltiešu jūŗas apgabalā senāk dzīvojuši vidoāriešu. Saknes vārds *vid,* kur vācu valodā *d* pacietināts par *t,* piem., *vit, vitet,* (balts, balsināt), nozīmē balts. No šī vārda darināts *Widland* jeb *Witland,* igauniski *Iduma* un mūsu Vidzeme, t. i. Baltzeme, Baltija.

Nesen man gadījās dzīvot kādu laiku pie Reinupes Koblencas tuvumā. Tur dabūju iepazīties ar to apgabala vietu nosaukumiem, kas mums latvjiem un arī lietuviešiem ir ļoti interesanti. Tur Reinas austrumpusē daudz vietām āriešu vārdi, piem., *Arienheller, Arienberg, Arienburg, Ariendorf, Arienfels* u. c. Arī Reinas pieteka rietumpusē saucās *Are.* Viss tas apgabals, kas bijis maza valsts, saucas par *Vidu (Wied),* un tam ir aprinka pilsētas *Altwied* un *Neuwied.* Šie abi vārdi *„Vid“* un *„Arien“* kopā sarodas tāpat kā priekšāk minētie Baltiešu jūŗas apgabali. Iespējams, ka daļa mūsu senču devās uz rietumiem un tur nometusies, bet vēlāk ar citām tautām sajaukusies un pārtautojusies tāpat kā senie prūši.

Še vēl pieminu, cik atceros no sava skolas laika, ka senās vēstures zemeskartē Reinas rietumpusē starp citām tautām bija pierakstīti arī *„leici“* un *„lotovici“.* Šie vārdi laikam ņemti no seniem latīņu rakstiem, kad *c* izrunāja kā *k,* leiki un latoviki.

Mīldorfā pie Innas

Latviešu komitejai sadarbībā ar UNRRA's 154. komtndu izdevies labvēlīgi atrisināt ziemas dzīvokļu jautājumu tautiešiem. Baltiem ārpus pilsētas ierādīts kluss, patīkams ciems ar ģimenes mājiņām. Katrai ģimenei tagad atsevišks dzīvoklis vai istaba. Vieninieki novietoti telpām atbilstošā skaitā. Uzturu, kas pilnīgi apmierina, izsniedz naturālā veidā (sakņaugi iegūstami brīvā tirgū). Bērniem atseviškas devas. 20 cigarešu nedēļā saņem kā sievietes, tā vīrieši. Nometnē nodarbinātiem vēl papildus devas. Saņemti arī amerikāņu Sarkanā krusta sainīši, segas, apavi, veļa un apģērbi.

Par nometnes vadītāju vienprātīgi ievēlēts T. Uldrikis. Ambulancē medicīnisko aprūpību uzņēmušies Dr. N. Mūrniece un Dr. Kudirka. Par sabiedriskās tiesas priekšsēdi ievēlēts tiesn. Pallops un jurists Vinovskis. Drošības dienests K. Feldmaņa rokās. Darbojas pamatskola Potapova vadībā. Bērnu dārzu vada Eglīte, vidusskolas atseviškās klases P. Mūrnieks, angļu valodu māca Mežciema. Pie vietējās UNRRA's komandas nodarbināti pāri par 65 tautiešu K. Norberga vadībā, kas kā vecākais darbinieks ar savu enerģiju un darba prieku ir labs piemērs latviešu darbīgumam. Nodarbinātie saņem arī atalgojumu.

Augšbavārijas UNRRA's komandu vadītāju sanāksmē Baltijas tautas izstādīja savus tautiskos darinājumus Lielu piekrišanu guva mūsu novietne, no amerikāņiem saņemti vairāki tautas tērpu pasūtinājumi. - Patīkams pārsteigums bija komitejas rīkotais koncerts. Daudziem tas bija pirmais pēc dzimtenes atstāšanas. Piedalījās D. Fogelmane, J. Raudzena un N. Trepša. - Ievērību guva glezn. Upelnieka darbu skate - Latvijas un šejienes ainavas. Pārdoti 13 darbi. - Dievkalpojumus turpmāk regulāri apsolījies vadīt. māc. A. Galiņš.

Pēc dažu komitejas locekļu atteikšanās, Latviešu komitejai tagad pr-dis P. Mūrnieks, pr-ža b. jurists Vinovskis, sekretārs mežk. Zommers, loc. J. Skuja, kasieris T. Uldrikis. Komitejas adrese: *UNRRA Camp No 2, Neumarktstr. 17, Mühldorf am Inn, Obb. (13b).*

N. Uldrikis

PĀRĒJĀ VĀCIJĀ

Septītais vēlēšanu apgabals

Pēc Vīrtembergas apgabala Latviešu komitejas lūguma LCK nolēmusi atzīt *Vīrtembergu Bādenu* par atsevišķu septīto vēlēšanu apgabalu, ar tiesībām vēlēt patstāvīgi Latviešu Centrālās padomes locekļus. Līdz ar to tagadējai Vīrtembergas apgabala Latviešu komitejai bija uzdots sasaukt apgabala delegātu sanāksmi un ievēlēt apgabala Latviešu komiteju, revīzijas komisiju un Latviešu Centrālās padomes locekļus. Līdzīgs uzdevums dots *Hanavas* Latviešu komitejai Lielhesenas apgabala Latviešu komitejas un revīzijas komisijas ievēlēšanai.

Vestfāles Hallē

vācu darba dienesta koka barakās pilsētiņas tuvumā iekārtojuši mītni 270 latvieši. Paši barakās iebūvēja atseviškas istabas, lai katrai ģimenei būtu sava telpa.

Nometnes komandants ir inž. J. Stūrītis. Vēlētās nometnes komitejas pr-dis mag. oec. J. Ikstrums, vietn. P. Vīksniņš, sekretārs inž.-kīm. A. Lasmanis, kasiere E. Čīkste un mantzinis A. Erdmanis. Tagad nometne pielāgota ziemas dzīvei. Katrā istabā krāsniņa, sagādāta malka. Uztura deva nestrādājošiem 2250, slimiem 2800 un strādājošiem 3400 kaloriju dienā. Saņemtas arī drēbes, apavi un Sarkanā krusta sainīši. Darbojas bērnu dārzs un pamatskola, organizējas šoferu kursi un citas nodarbības. Sarīkota latvisko izstrādājumu izstāde. Par to ļoti jūsmoja angļu militāro iestāžu un Sarkanā krusta pārstāvji. Bijuši 2 koncerti ar Elfr. Karlsones-Kukaines, P. Brīvkalnes, V. Kvieša, A. Meldeŗa, vijoln. R. Mikelsona un F. Heinriksona un kompon. A. Jēruma piedalīšanos. Dziedāja nometnes koris brīvmāksl. Rozes vadībā. - Nometnes iemītnieku vidū ir Rīgas dārznieks A. Erdmanis, Ilģuciema stikla fabr. dir. A. Ozoliņš, rūpn. A. Jēkabsons, doc. V. Zāns u. c.

A. Jēkabsons

Solis uz priekšu

Pēc ilgākām sarunām Baltijas universitātes kursu organizācijas komitejai, kuŗas priekšsēdis ir prof. Fr. Gulbis, izdevies panākt angļu iestāžu principiālu piekrišanu universitātes kursu organizēšanai pie *Hamburgas* universitātes. Vēl atrisināms telpu jautājums studentu un mācības spēku novietošanai, pēc kam kursi varēs sākt darbu.

Kaŗa invalidu fonds

nodibinājies pie LSK *Lībekā.* Fonda uzdevumos to kaŗavīru aprūpe un eksistences pamatu nodibināšana, kas pilnīgi vai pa daļai zaudējuši darba spējas. Šim nolūkam fonds paredzējis rūpēties par protēžu iegādi un rīkot kursus un darbnīcas piemērotu arodu iemācīšanai invalidiem. Fonda valde lūdz tautiešus nākt viņai palīgā ar ziedojumiem.

. . . UN CITUR

Par neatkarību un brīvību

Nesen plašākai *ASV* sabiedrībai kļuvusi zināma *„World Bill of Rights Association“* (Pasaules tiesību likuma savienības) nodibināšana. Savienības mērkis ir cīnīties par to tautu un valstu neatkarību un brīvību, kuŗas pašreiz atrodas zem boļševiku terrora. Savienības dibinātāji ir somu, latviešu, igauņu, lietuviešu, poļu, serbu, ungāru un slovaku tautu piederīgie - ASV pavalstnieki un to biedrības, laikraksti un dažādi citādi iestādījumi, kas kopā pārstāvot apm. 10 milj. cilvēku. Savienības prezidents ir ASV kongresa loceklis Okonskis un direktori - pa vienam pārstāvim no katras tautas. Savienība prasa visām valstīm iedzīvināt un nodrošināt tās tezes, kas izteiktas Atlantijas chartā, un garantēt visiem četru brīvību jēdzienu. Šīs prasības savienība iesniegs arī ASV kongresam un prezidentam.

„Latvju Vārds“

Latvieši Romā

Italijas galvaspilsētā pēdējos gados izveidojusies neliela latviešu kolonija, apm. 50 tautiešu. Par spīti grūtajai eksistences cīņai (latvieši Romā UNRRA's aprūpi nesaņem), tomēr veikts ievērojams Latvijas kultūras propagandas un pašu tautiešu organizācijas darbs. Sūtnis prof. A. Speke

Latviešu dzīve krievu okupācijas joslā Vācijā

Priekš dažām dienām Dienvidvācijā ieradās kāds mūsu tautietis, kas apm. 6 mēnešus pavadījis krievu okupācijas joslā Vācijā, *Kotbusas* apkārtnē. Atbraucējs stāsta:

„18. aprīlī Kotbusas apkārtnē iesoloja padomju karaspēks, un kopš šī brīža daudzi mūsu tautieši mīt krievu okupācijas joslā. Sākumā valdīja satraukta neziņa par to, kas mūs sagaida. Īpaši nobažījušies bijām, kad redzējām, ka krievi ar vāciešiem apietas tikpat nesaudzīgi kā vācu vienības savā laikā ar krieviem Padomju Savienības apgabalos. Pamazām tomēr guvām kontaktu ar padomju militārām iestādēm, galvenām kārtām vietējiem komandantiem. Tie mūs pa lielākai daļai uzskatīja par padomju pilsoņiem, kāpēc no represijām bijām pasargāti. Ļoti svarīgi bija tas, ka gandrīz visi pratām krievu valodu. Tas mūs paglāba no dažādām nejaušībām.

Kotbusas apkārtnē un Austrumvācijas apgabalos pašreiz mīt samērā daudz latviešu. Padomju iestādes tos gandrīz visus iesaistījušas darbos. Krievu un vācu valodas labi pratēji darbojas par tulkiem, bet citi strādā visdažādākos darbus, sākot no vienkārša strādnieka līdz nodarbībām speciālās nozarēs. Darbs arī nepieciešams, lai rastu pārtiku, jo šajā ziņā stāvoklis ļoti grūts. Oficiālās devās saņēmām 200 g maizes dienā, bet apm. 10 dienu mēnesī tomēr jāiztiek bez šīs devas, jo maizes nav. Gaļas deva ir 200 g nedēļā, taču arī to parasti nevar dabūt vai, labākā gadījumā, jāapmierinās ar zirga gaļu. 6 mēnešos, kamēr dzīvoju krievu okupācijas joslā, saņēmu tikai 125 g sviesta un 750 g eļļas. Pārtikas grūtību dēļ plosās slimības, īpaši tīfs.

Krievu okupācijas joslas apgabalos latviešiem nav savu nometņu un vispār nekādas savstarpējas organizēšanās. Jāpriecājas tomēr par tautiešu lielo izpalīdzību. Piemēra dēļ pateikšu, ka Kacēnu pag. lauksaimnieks Jānis Ozols Vācijā bija iemācījies par dzirnavnieku un strādāja Šmorgavas dzirnavās. Viņš tautiešiem apgādāja miltus. Vasaras beigās Ozolu gan aizsūtīja uz Padomju Savienību, jo viņam esot paredzēts darbs dzirnavās Krima. Daži latvieši kļuvuši par pārvaldniekiem vācu muižās un arī pārējiem sniedz palīdzīgu roku. Piem., Tonnavas muižā pie Libenavas nodarbināti ap 70 latvieši. Tie tautieši, kam nav darba, pārtikas trūkuma dēļ piesakās padomju iestādēs, lai atgrieztos dzimtenē. Viņus vispirms novieto sadalīšanas nometnēs, kur uzturs ciešams. Vasarā braukšanai uz Latviju pieteicās 6 ģimenes, kas dzīvoja Fečavas pilsētiņā, netālu no Kotbusas. Esmu aizmirsis uzvārdus, bet atceros vienīgi, ka to vidū bija arī rīdzinieka Kalniņa ģimene. Braucējiem gan aizrādīja, ka viņiem mazas izredzes nokļūt tieši Latvijā, bet sākumā paredzēta novietošana Krievijas dienvidos. Kādam manam paziņam bija saruna ar tautiešiem Finstervaldes stacijā, ka viņus vedot uz Odesu.

Latvieši ļoti vēlas nokļūt angļu vai amerikāņu okupācijas joslā, bet krievu iestādes noteikti apgalvo, ka no turienes visi mūsu tautieši sen jau labprātīgi atgriezušies dzimtenē.

Neilgi pēc krievu ienākšanas visi latvieši līdz 45 g. vecumam sāņēma mobilizācijas pavēles. Iesauktos gan neiedalīja armijas regulārajās vienībās, bet vietējo komandantūru dienestā pie gūstekņu apsargāšanas u. tml. Lielākai tautiešu daļai vajadzēja atdot Latvijas pases. To vietā izsniedza krievu un vācu valodā izrakstītas jaunas personas apliecības. Šos dokumentus izdod vācu iestādes, bet krievu komandantūrās notiek sīka personības iztaujāšana un apliecību apstiprināšana. Pie visām komandantūrām darbojas NKVD nodaļas. Sākumā mums daudzkārt bija jādzird pārmetumi, ka esam karojuši pret bolševikiem. Aizrādījām, ka vācieši latviešus mobilizēja piespiedu kārtā. Beidzot ieguvām kādu padomju laikrakstu ar plašu aprakstu par latvieti, kas cīnījies pret vāciešiem un apbalvots ar daudziem ordeņiem. Tas mums bija pierādījums, ka latviešu nav mazums arī padomju armijā. Tas tad krievus arī apmierināja.

Braucot no Kotbusas, dažas dienas biju arī Berlīnē. Dažādi izpūlējos, tomēr neizdevās uzzināt, vai tur pašreiz vēl mīt arī latvieši. Berlīnē, bet visvairāk krievu okupētajos Austrumvācijas apgabalos, gan var satikt daudzus vācu kara gūstekņus, kas atgriežas no Latvijas. Pēc viņu izteicieniem tomēr grūti spriest par stāvokli dzimtenē. Vācieši stāsta, ka Latvijā ieplūstot vienmēr vairāk krievu".

ĀRLIETAS

(Pēc „The Stars and Stripes")

Neizpauž atomu bumbas noslēpumu

ASV prezidents *Trumens,* Lielbritānijas ministru prezidents *Etlijs* un Kanādas ministru prezidents *Makenzijs Kings* kopējā komunikē 15. nov. ierosināja dibināt Vienoto Nāciju komisiju, kas kontrolētu atomu iznīcības draudus pasaulē. ASV, Lielbritānija un Kanāda, kam vienīgām ir atomu bumbu ražošanas noslēpums, to neizpaudīs līdz „būs radīti visām nācijām pieņemami savstarpēji un obligāti šo bumbu pretlīdzekļi". - Šis paziņojums *Anglijā* uzņemts atturīgi un pat kritiski. Jau iepriekš - 13. nov. Etlijs ASV kongresā teiktajā runā izteica pārliecību, ka ASV atomu bumbas nepielietos nelietīgi: „Šodien ASV ir varenākais spēks pasaulē, un tomēr tas nav drauds ne pret vienu."

Ģen. *Eizenhauers* ASV kongresam 15. nov. paziņoja, ka „Padomju Savienība negūtu nekāda labuma ar karu pret ASV" un ka tā vēloties draudzību. Padomju Savienība esot ārkārtīgi un nemitīgi noraizējusies par vienkāršo cilvēku stāvokli savā zemē, viņš norādīja, un „kara starp PSRS un ASV nekad nebūs".

ASV ārlietu viceministrs Viljams Bentons 15. nov. *Londonā* informēja, ka „starp aprīli un jūliju" amerikāņu joslas pārvaldi Vācijā no armijas pārņems ASV ārlietu ministrija, kuŗas civīlo ierēdņu uzdevums būs galvenām kārtām valdības, izglītības un visu veidu sakaru - radio, žurnālu, laikrakstu un filmu kontroles funkcijas. Amerikāņu armija paliks par okupācijas militāro spēku. - Nedēļas laikā amerikāņi uzspridzinājuši *„I. G. Farben"* pulvera fabriku *Kaufbeirenā* un nitrocellulozas fabriku *Ebenhauzenā,* tā sākot iznīcināt Vācijas kara rūpniecību.

PSRS un Francija mainījušas savu līdzšinējo nostāju un piekritušas tam, ka *Nīrnbergas* kara noziedznieku prāvā slimā Gustava Krupa vietā tiesās viņa dēlu Alfredu.

ASV kongresa pēckara saimniecības komiteja sagatavojusi kongresam ziņojumu, kuŗā pasvītrots, ka 8 vai 10 miljoniem vāciešu jānomirst badā vai no slimībām, ja PSRS neizbeigs Vācijas pārtikas rūpniecības uzņēmumu aizvākšanu. - Militārās valdības pārtikas un lauksaimniecības sekcija *Frankfurtā pie Mainas* 14. nov. paziņoja, ka nedēļas maizes deva civīlam vācu normālpatērētājam paaugstināta līdz 2575 g, tā palielinot dienas pārtikas devu līdz 1500 kalorijām. Gaidošām mātēm un zīdītājām dienā ar papildus devām tagad iznāk 2160 kal. un vissmagākā darba strādniekiem 2703 kal. - *UNRRA's* ģenerāldirektors Herberts Lēmans nostājies pret ASV kongresa tendencēm atļaut ierobežotu UNRRA's palīdzību tikai tām valstīm, kas apsolās atcelt visus preses spaidus. Prezidents Trumens pieprasījis kongresa atļauju pieškirt no jauna 1,35 milj. dolaru UNRRA's darba turpināšanai Eiropā un Āzijā pēc šī gada beigām, kad līdzšinējie līdzekļi būs izsmelti.

ASV gadskārtējā *Pateicības diena,* kas atbilst mūsu pļaujas svētkiem, šogad ar prezidenta Trumena proklamā-

---

itaļu valodā sarakstījis latviešu tautas vēsturi, kas aptver ap 400 lpp. Grāmatas fragmenti publicēti itaļu presē, jo kara apstākļu dēļ darba iespiešana aizkavējusies. Prof. Speke par mūsu tautas kultūras un politiskās dzīves jautājumiem šejienes periodikā publicējis arī vēl citus rakstus. Marta Rasupe, kas strādā par lektrisi kādā Romas augstskolā, itaļu valodā sniegusi vairākus Skalbes pasaku un Blaumaņa novelu tulkojumus. „Kakīša dzirnavas" iznākušas greznā miniatūrizdevumā ar ilustrācijām. Pašreiz Rasupe tulko Virzas Straumēnus. Pēc viceministra monsinjora J. Čamaņa ierosinājuma, nodibināta Latviešu bēgļu palīdzības komiteja, kas cenšas materiāli atbalstīt tos tautiešus, kam pašreiz nav iespējams atrast darbu. - Še mīt arī pianiste Velta Vaita, Dr. phil. S. Ladusāns un mūzikis J. Lukss.

A. A.

Kopēju Baltijas valstu izstādi

Stokholmā vienojušies sarīkot latviešu, igauņu un lietuviešu mākslinieki Zviedrijā. Tā paredzēta no 1946. g. 16. febr. līdz 10. martam Liljevalka mākslas galerijas telpās.

— *Latviešu mākslinieku kopa* nodibinājusies *Stokholmā*. Organizācijas komitejā darbojas Mariss Vētra, T. Reiters, Andrejs Eglītis, Anna Dagda un J. Grīns. Kāda Stokholmas kafejnīca iedēvēta par latviešu bēgļu klubu. Aktieris A. Kronbergs tajā uzstājas par konferansjē. - Mariss Vētra sarakstījis tēlojumu virkni par viesizrādēm Latvijas laukos.

ciju bija 22. novembrī. Katrs amerikāņu karavīrs Rietumeiropā bagātīgajās pusdienās dabūja arī 700 g tītarcepeša.

ASV ārlietu ministrija pazińoja, ka decembrī kā amerikāņu, tā arī padomju karaspēks būs izvākts no *Čechoslovakijas,* kuŕai vairs nav vajadzīga sabiedroto spēku „aizsardzība pret nacistu pārestībām". - Vācu armijas bij. ģenerālštāba priekšnieku feldmaršalu Keselringu līdz ar citiem augstākiem vācu virsniekiem *Vašingtonā* pratina amerikāņu izlūkošanas dienesta iestādes. - Gen. *de Golls,* ko 13. nov. satversmes sapulce vienprātīgi ievēlēja par Francijas pagaidu valsts un ministru prezidentu, 16. nov. pazińoja, ka nolēmis no šī amata atteikties, jo nespējot saprasties ar komūnistu partiju koalicijas valdības nodibināšanas jautājumā. Komūnisti sev pieprasījuši karа, ārlietu vai iekšlietu ministra portfeli, bet de Golls noraida jebkuŕu diktātu valdības sastādīšanā. - Francijas pagaidu valdības līdzšinējais finanču ministrs Mendē-Frans dodas uz *ASV,* lai apspriestos par franka devalvāciju. Franču financiālās aprindās domā, ka franku nostabilizēs uz 120 vai 125 pret vienu dolaru, kamēr pašreiz dolaru oficiāli kotē par 50 frankiem.

„The Sunday Observer" Londonā raksta, ka angļu valdība nesen informējusi Polijas valdību par to, ka, pēc angļu domām, Varšavas režīms nepildot savu apņemšanos garantēt preses un runas brīvību. - ASV un Lielbritānija piekritušas „politisku pārstāvju" apmaiņai ar Austrijas pagaidu valdību. Angļi un amerikāņi jau iecēluši savus pārstāvjus Vīnē, bet austrieši tādus drīzumā sūtīs uz *Vašingtonu* un *Londonu. - Ungārijas* politiskās partijas vienojušās par koalicijas valdību ar mazsaimnieku partijas vadītāju Tildiju priekšgalā. Mazsaimniekiem no 14 valdības posteņiem būs 7, komūnistiem un sociālistiem pa 3 un nacionāliem zemniekiem 1. - *Rumānijā* drīz jānotiek vēlēšanām, bet zemnieku un liberāļu partiju vadītāji Jūlijs Maniu un Dima Bratiana esot pazuduši, kā to pazińoja Rumānijas iekšlietu ministrs. - Uz nāvi notiesātajam vācu okupācijas laika *Griekijas* ministru prezidentam Tsolakogliu spriedums pārvērsts mūža ieslodzījumā. Viņš ar vāciešiem bija parakstījis pamieru, nesańēmis tam valdības vai armijas pilnvaras. - *Polijas* valdība 15. nov. pazińoja, ka laulībām baznīcā uz priekšu nav nekādas „likumīgas vērtības".

Pasaules jaunatnes konferencē *Londonā* 63 nāciju 600 pārstāvju nodibinājuši „demokratiskās jaunatnes pasaules federāciju". - *Luksemburga* - viena no Eiropas spēcīgākajām radiofona raidstacijām, ko Sabiedrotie izlietoja par savu propagandas ieroci, tagad atdota atpakaļ tās īpašniekiem. Šajā sakarā līdzšinējie *Frankfurtas pie Mainas, Štutgartes* un *Minchenes* raidītāji apvienoti kopējā amerikāņu okupācijas joslas radiofonā *„Süddeutscher Rundfunk". - Frankfurtā pie Mainas* pa gaisa ceļu no ASV saņemts penisillins (karа laikā amerikāņu izgudrotais un plaši pielietotais medikaments), kuŕa pietiks 225.000 ar veneriskām slimībām slimojošo civīlo vāciešu ārstēšanai. - Visā *krievu okupācijas joslā* Vācijā 1 .decembrī notiks iedzīvotāju skaitīšana.

Norvēģijas valdība pazińoja, ka 1945. g. *Nobela miera balva* pieškirta ASV ilggadējam ārlietu ministram Kordellam Hallam. *Stokholmā* 16. nov. pazińots, ka 1945. g. *Nobela balva literātūrā* pieškirta 56 g. v. Čiles dzejniecei Gabriēlai Mistrālei, kuŕas īstais vārds ir Lucila Godoja Alkajaga.

„Mūsu tagadējā apgabalā ir 37.000 pārvietoto personu no visām tautībām", raksta amerikāņu karavīrs H. Kaplans. „Viņu lielākā daļa ir žīdi, kas atbrīvoti no koncentrācijas nometnēm visā Vācijā un Austrijā. 600 no viņiem vaicāti, kurp viņi vēlētos doties, un 6 pazińoja, ka tie labāk atgrieztos savās agrākās mājās. Viņus bariem aizdzina no savām mājām uz apslepkavošanas nometnēm, bet tagad viņi nevar atgriezties aiz bailēm, ka viņu dzīvību apdraud tagadējās valdības. Izprotiet nu to tagad, es esmu uzdevis. Un tas neattiecas uz žīdu tautu vien, jo no 400 pārējo tautību locekļiem, kam vaicāts tas pats, 5 izteikuši savu vēlēšanos atgriezties dzimtenē. Ja šajā ziņā kautkas netiks darīts, tad mēs ātri vien piedzīvosim beigas šim ļoti īsajam miera laikam."

Fricis Dziesma

Atkāpšanās

Ceļš. Dubļi. Nāve. Iznīcība. Drupas.
Zūd tāle dūmos. Netīrs, gravains
lauks
Visapkārt. Tikai retas koku grupas
Vai stumbru paliekas un siekstas —
strupas
Un apdegušas. Izdzerts pēdējs trauks.
Pulks atkāpjas. Ir cīņa pazaudēta.

Žņaudz nogurums. Vien reta gribas
šalts
Ceļ plakstus: priekšā izpostīta sēta
Vai sagrauts nams. Bet plecā čūlo rēta
Un pieri pārņem sviedru miklums
salts.

Un tikai atmiņā, kas pārgurdēta,
Plīv pazaudētais karogs - tīrs un balts.

Sporta zińas

Vieglatlētikas sacīkstēs *Vīrcburgā* labāko rezultātu sasniedza mūsu izlases sportists E. Poltraks, metot disku 38,10 m. - Peldēšanas treneris V. Lagzdiņš, kas treneŕa darbam ilgāku laiku izglītojies Ungārijā, ar ģimeni dzīvo *Nērdlingā*. - *Lībekas* jaunajā sporta namā, kas nodots latviešu rīcībā, viesojās mūsu Kīlē dzīvojošie sportisti. Lībekieši uzvarēja volejbolā 10:15, 15:0, 15:9 un basketbolā 50:27 (22:7). Skatītāji jūsmīgi sumināja nevien sportistkos sasniegumus, bet arī Kīles sportistu pārstāvi - mūsu soļošanas pasaules rekordistu Jāni Dāliņu. - *Kaseles* nometnes latviešu vieglatlētu treniņus vada Latvijas bij. meistars maratona skriešanā K. Blumbergs. - *Snifisā* franču okupācijas joslā dzīvo sporta bij. vad. R. Plūme, viņa meita - Latvijas peldēšanas rekordiste T. Plūme un daiļlēcējs A. Jakubaitis. Aizvadītajā vasarā T. Plūme peldēja 100 m kraulā 1 m 19,5 sek. Šis rezultāts ir 2,1 sek. labāks par viņai pašai piederošo oficiālo Latvijas rekordu. - *Flensburgā* esošie latviešu sportisti mīt *Mirvikas* nometnē. Vairākām stundām nedēļā viņi savā rīcībā ieguvuši turienes sporta namu. Sportistu saimi vada futbola treneris R. Nakelis. - Mūsu pašreiz labākā lodes grūdēja un izcilā basketboliste Nina Konce no *Fišbachas* pārnākusi uz *Freimanes* nometni Minchenē. - Izlases basketbolists Jānis Zebeliņš, kas pašreiz dzīvo Ziemeļvācijā, laimīgi pārcietis tīfu un plaušu karsoni. - Viens no vecākajiem latviešu sporta žurnālistiem - „Latvijas Kareivja" sporta red. J. Liepiņš apmeties *Ambergas* latviešu nometnē. - Pag. rudenī Zviedrijas krastus sasnieguši Latvijas izlases tenisisti E. Vītola, A. Ūdris un R. Rutkis, daiļslidotājs V. Vilenieks un volejbolists U. Gērmanis.

Arnolds Šmits

Lasītāju vēstules

Ko „viņi visi" darīs?

„Kopā ar savējiem dzīvoju te pie pašas Francijas robežas kādā ciemā, un kopš atbraukšanas no Latvijas pag. gada 13. augustā nekur neesmu pārcelojis. Dzīvoju privāti un nodarbojos ar zemkopību un lopkopību, jo esmu iegādājies dažus lopus. Ar UNRRA's ‚onkuli' man nekādu sakaru nav. Iespējams, ka tas arī ir labi, jo, skatoties kā lielais vairums mūsu tautiešu dzīvo nometnēs, top baigi, ko viņi visi darīs, kad vienreiz UNRRA savu darbību izbeigs, jo mūžam jau šīs milzu patvēruma devējas neuzturēs. Un vai pa tam būs atvērušies dzimtenes vārti, vēl nav nosakāms. - Var jau būt, ka manu minoro noskaņu rada atstātības sajūta, jo dzīvoju šai nomalē tālu no pārējiem latviešiem, bez cilvēkiem ar latvisku sirdi, lai gan tā plēšanās un kīviņi, kas mūsu tautiešu vidū notiekot lielajos centros, arī nekādu prieku nevar dot," - raksta kāds tautietis no franču okupācijas joslas Vācijā.

Izdevējs - Publisher: Latviešu aprūpības birojs - Latvian Relief Bureau.
Galvenais redaktors - Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

„Bavārijas Latviešu Vēstneša"

abonementu pieņem ik uz divi mēnešiem pret labprātīgu ziedojumu (no piecām vācu markām sākot) redakcijas izdevumu segšanai. Pasta naudas pārvedumi adresējami „BLV" kantoŕa un ekspedīcijas vadītājam Eduardam Zembergam, Office of the „Latvian News Bulletin in Bavaria", Herzog-Rudolf-Str. 49, München 22, Oberbayern (13b). Turpat adresējama ar latviešu gadījuma pastu redakcijai sūtāma korespondence. Manuskripti un vēstules no visas Vācijas sūtāmas ar kārtējo pastu tieši galvenajam redaktoram: Viktors Baltkājis, Waxensteinstr. 49, München 25, Oberbayern (13b). Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung). Par laikraksta savlaicīgu nesańemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēt redakcija atbildību nevar uzņemties.